

Motion till riksdagen

1988/89:Ub554

av Ylva Annerstedt m.fl. (fp)

Ortopedisk medicin i läkares m.fl. grundutbildning

Ryggbesvär eller andra problem med rörelseorganen är våra vanligaste folksjukdomar. Ca 300 000 människor sjukskriver sig varje år i Sverige enbart på grund av ryggbesvär. Sett i procent var antalet sjukskrivna pga rörelsehinder 44 % i hela landet under augusti månad 1988. Socialstyrelsen har nyligen beräknat (1987:14) att sjukdomar i rörelseorganen 1983 kostade totalt nära 17 miljarder kronor.

Varje år förtidspensioneras ca 7 000 människor för ryggbesvär och av dem så är en tredjedel under 55 år. Kostnaden per person har beräknats till ca 2 milj. kr. och till det kommer ett produktionsbortfall på mellan 2 och 4 miljoner per person. Det mänskliga lidandet bakom siffrorna är omätbart.

Trots detta finns i dag ingen tillfredsställande ortopedmedicinsk utbildning inom det offentliga utbildningsväsendet, och det finns ej Ortopedisk medicin som specialitet. Det finns en väl utbyggd utbildning för kirurgi inom rörelseorganen, men inom Ortopedisk medicin, som omfattar diagnostik, behandling och prevention av de sjukdomstillstånd som ej kräver kirurgiska ingrepp, är utbildning och kompetens mycket begränsad. Dessa sjukdomstillstånd utgör ca 80 % av alla sjukskrivningar på grund av ryggbesvär.

En enda fördjupningsutbildning i ortopedisk medicin finns i dag, vid Alfta Rehab Center i Alfta. Där arbetar man med målsättningen att "ge bredd, djup och specialisering av läkares och sjukgymnasters kunskaper så att varje patient kan bli föremål för adekvat undersökning och behandling av besvär och symtom från rörelse- och stödjeapparatens". Tyvärr är det ju endast ett litet fåtal personer som på detta sätt kan få insikter av högsta betydelse i sin yrkesutövning.

En systematisk utbildning krävs för att snabbt höja kompetensen i Ortopedisk medicin bland allmänläkare och sjukgymnaster. Den s.k. primärvårdsgruppen inom Socialstyrelsens sektorsprogram för rörelseorganens sjukdomar har arbetat sedan 1979. Denna föreslår att en arbetsgrupp bildas i varje landstingsområde med uppgift att ansvara för utbildning och utvecklingsarbete i primärvården avseende rörelseorganens sjukdomar. Sådana insatser skulle kunna ge viss kompetens åt redan aktiva läkare och sjukgymnaster.

För att i framtiden kunna komma tillrätta med vår vanligaste folksjukdom måste vi också i grundutbildningen ge läkare och sjukgymnaster den utbildning som krävs för att kunna ge patienterna en adekvat vård och undvika onödigt lidande och långvariga sjukskrivningar. Obligatoriska kurser i ortopedisk medicin måste därför ingå i grundutbildningen.

Ortopedisk medicin är benämningen på ett kunskapsområde som omfattar diagnostik, behandling och prevention av de sjukdomstillstånd inom rörelseorganen som ej kräver kirurgisk eller specifik reumatologisk behandling. Ortopedisk medicin karakteriseras av mycket väl utvecklad manuell undersöknings- och behandlingsteknik. Den är avsevärt mer exakt än den utbildning som meddelas under läkares grund- och specialistutbildning. Utredningen om läkarnas specialistutbildning m.m. (SOU 1987:53-54) ansåg att innehållet i läkarnas specialiseringsutbildning borde revideras i takt med tillkomst av ny teknik, nya metoder och nya insikter och därigenom medverka till förnyelse och nödvändig kompetensutveckling. Ortopedisk medicin bör därför införas som egen specialitet för att ge kommande läkargenerationer möjlighet att utbilda sig tidigt och grundligt inom detta område och dessutom vidareutveckla den ortopediska medicinen till gagn för en framgångsrik utveckling av den svenska hälso- och sjukvården inom detta område.

Det finns breda kontaktytor och samverkansmöjligheter mellan Ortopedisk medicin och andra specialiteter som handlägger sjukdomstillstånd inom rörelseorganen. Det är självfallet angeläget att t.ex. specialister i allmänmedicin, företagshälsovård, medicinsk rehabilitering, ortopedi och reumatologi tillägnar sig grundläggande ortopedmedicinsk kunskap. För att behärska ämnet krävs dock lång specialistutbildning. Det är därför nödvändigt att den ortopediska medicinen blir en självständig specialitet för att möjliggöra fördjupad kunskapsutveckling, kraftfulla forskningsinsatser, nödvändig utvecklingsverksamhet och önskvärt konsultarbete.

Det behövs med andra ord en läkarspecialitet som kan ägna sig helhjärtat och utan konkurrerande arbetsuppgifter åt denna mycket stora patientgrupp med akuta eller kroniska besvär från rörelseorganen. Om vi kunde minska sjukdagsgenomsnittet med endast en dag skulle det spara en miljard kronor varje år.

Hemställan

att riksdagen beslutar att kurser i ortopedisk medicin skall ingå i sjukgymnasters och läkares grundutbildning,

[att riksdagen beslutar att ortopedisk medicin skall inrättas som självständig medicinsk specialitet¹].

Stockholm den 20 januari 1989

Ylva Annerstedt (fp)

Barbro Sandberg (fp)

Elver Jonsson (fp)

¹ 1988/89:So441